

Céline Santini

KINTSUGI

De schoonheid van emotionele scherven

金
継
ぎ

CÉLINE SANTINI

KINTSUGI

De schoonheid van emotionele scherven

Vertaald uit het Frans

door Mieke Maassen en Jacqueline Wermers

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht, Antwerpen

INHOUD

Inleiding: ontdekken 9

Onderzoeken 10

Uitproberen 14

Doen 17

Fase 1: breken 23

Ervaren 25

Accepteren 31

Beslissen 37

Kiezen 43

Creatief zijn 49

Visualiseren 55

Fase 2: samenvoegen 61

Voorbereiden 63

Reconstrueren 69

Transformeren 75

In elkaar zetten 81

Opvullen 87

Toevoegen 95

Fase 3: geduld oefenen 101

- Verwijderen 103
- Vasthouden 109
- Ademhalen 115
- Plaatsen 121
- Reinigen 125
- Laten rusten 129

Fase 4: repareren 135

- Polijsten 137
- Aanraken 143
- In praktijk brengen 147
- Concentreren 153
- Toevoegen 159
- Nieuw leven inblazen 165

Fase 5: onthullen 171

- Glans aanbrengen 173
- Bewaren 181
- Zichtbaar maken 187
- Beschermen 193
- Zelf kiezen 199
- Laten stralen 205

Fase 6: sublimeren 211

- Observeren 213
- Bewonderen 217
- Beschouwen 223
- Voelen 227
- Bewust accepteren 233
- Tonen 239

Conclusie: openstellen 245

Begrippenlijst 253

INLEIDING

Ontdekken

蔵焼けて 障るものなき 月見哉

kura yakete / sawaru mono naki / tsukimi kana

‘De schuur is afgebrand, nu kan ik de maan zien.’

Mizuta Masahide (1657-1723)

ONDERZOEKEN

‘Gelukkig zij die scheurtjes vertonen,
want ze laten licht door.’

MICHEL AUDIARD

10

Laat je door dit boek meenemen in de wereld van kintsugi.

Bij deze Japanse techniek uit de vijftiende eeuw, gaat het erom een gebroken voorwerp op zo'n manier te herstellen dat de breuklijnen duidelijk in het oog springen. Een kintsugimeester werkt de barsten niet weg, maar accentueert ze juist door ze met goud te bedekken. De filosofie achter deze techniek gaat verder dan een praktische artistieke vaardigheid: het raakt aan de symboliek van genezing en veerkracht. Het voorwerp wordt zorgvuldig in ere hersteld, het verzoent zich met zijn verleden en wordt daardoor paradoxaal genoeg sterker, mooier en dierbaarder dan voor de breuk. Deze metafoor biedt een leidraad om nieuw licht te werpen op elke fase in een genezingsproces, ongeacht of het om een fysieke of een emotionele kwetsuur gaat.

Het woord *kintsugi* komt van het Japanse *kin* (goud) en *tsugi* (verbinding), en betekent dus letterlijk goudverbinding. Kintsugi als kunstvorm wordt *kintsukuroi* genoemd wat 'met goud herstellen' betekent. Het is een lang en uiterst nauwkeurig reparatieproces waarin wekenlang, soms zelfs maandenlang, een groot aantal fases wordt doorlopen. Voor een heel goed kintsugieresultaat kun je soms wel een jaar nodig hebben.

Allereerst legt de kintsugimeester de scherven van het gebroken voorwerp een voor een bij elkaar en maakt ze schoon, waarna hij ze met een traditionele, natuurlijke lak van de Japanse lakboom aan elkaar lijmt. Dan moet het voorwerp drogen en wordt het geschuurd. Vervol-

gens worden de barsten geaccentueerd met enkele laklagen en uiteindelijk bepoederd met goud of met een ander metaal (zilver, brons, messing of koper). Het poeder mengt zich volledig met de nog vochtige lak en ziet er dan uit als gegoten metaal. Tot slot polijst de kintsugimeester de verbindingen en kan het voorwerp zijn volle schoonheid uitstralen.

© Myriam Greff

11

De legende wil dat de shogun Ashikaga Yoshimasa (1435-1490) tijdens theeceremonies altijd uit zijn favoriete kom (*chawan*) dronk. Maar jammer genoeg brak die op een dag. Hij stuurde de kom terug naar China, waar hij vandaan kwam, om hem te laten repareren. Toen de kom maanden later eindelijk terugkwam vond de shogun het resultaat zo lelijk – de breuken waren gehecht met metalen krammen waardoor hij vervormd was en ook niet meer waterdicht – dat hij zijn Japanse ambachtslieden opdracht gaf om een functionelere, maar vooral een mooiere oplossing te vinden. Daarmee was de kunst van kintsugi geboren.

Wat een elegante, creatieve oplossing, en tegelijkertijd zo eenvoudig! Wie kennismaakt met kintsugi is er meestal direct van onder de

indruk. Een openbaring, zo mooi en zo eenvoudig.

Kintsugi wordt dan ook vaak toegepast. Er schijnen zelfs kunstverzamelaars te zijn die een kostbare vaas of kom expres kapot laten vallen om hem met goud te kunnen verfraaien. Maar ook zonder al je kostbare aardewerk kapot te gooien, kun je je door de filosofie van kintsugi laten inspireren tijdens je herstelproces; net zolang tot je jezelf weer hebt gevonden en weer vol in het leven staat. Net als bij kintsugi kun je door alles wat je hebt meegemaakt een ander en sterker mens worden!

Breng goud in je leven,
ontdek de kracht van
kintsugi.

Wabi-sabi, een andere opvatting van schoonheid...

Kintsugi past in het Japanse denken van *wabi-sabi* (*wabi*: bescheidenheid ten opzichte van de natuur; *sabi*: je houding tegenover tijd of mensen). Wabi-sabi nodigt je uit om de schoonheid te zien die schuilt in eenvoudige, onvolmaakte en afwijkende dingen.

Je openstellen voor wabi-sabi betekent dat je ingaat tegen de stroom van moderne gekunstelde standaardmodellen. Wabi-sabi nodigt juist uit tot beschouwing en wil af van perfectie. De nadruk ligt daarbij op de onomkeerbaarheid van de tijd die verstrijkt en de vluchtigheid van alle dingen. Wabi-sabi roept op tot waardering van de bescheiden schoonheid van eenvoudige dingen, die door de tand des tijds zijn voorzien van een patina, een milde glans.

13

© Myriam Greff

UITPROBEREN

‘Kunst helpt je om te leven.’

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

- 14 Kintsugi, of de kunst om wonden te genezen... De weg van kintsugi kun je zien als een vorm van kunsttherapie die je uitnodigt om je misère te overstijgen en van lood goud te maken. Het herinnert je eraan dat je littekens, of ze nu zichtbaar of onzichtbaar zijn, het bewijs vormen dat je je moeilijkheden hebt overwonnen. Door gestalte te geven aan wat je is overkomen, zeggen ze: ‘Je hebt het doorstaan!’ en steken ze je een hart onder de riem.

Mooier, Sterker, Kostbaarder.
Je bent er nog: gezond en wel!

We kennen allemaal zo onze eigen barsten, onze eigen kwetsuren. We hebben allemaal geleden, tegenspoed gekend. De weg die ikzelf heb doorlopen is geplaveid met vreugde en verdriet, met ongelukken, trauma's en momenten van puur geluk. Een weg als alle andere, universeel en toch zo uniek. De krachtige symboliek van kintsugi, gericht op veerkracht en optimisme, heeft me geholpen te genezen, sterker te worden, weer op adem te komen en mijn vitaliteit terug te vinden. Op die weg wil ik je in dit boek graag meenemen.

Of je nu fysiek wonden hebt opgelopen (door een auto-ongeluk, een borstoperatie, een amputatie, een handicap of door ziekte, brand of geweld), of emotioneel (door het verbreken van een vriendschaps-

of liefdesrelatie, een scheiding, door rouw, depressie, verlies van werk, verwaarlozing, roddels of een moeilijke jeugd), de energie van kintsugi kan je ondersteunen en je vergezellen in je genezingsproces. Beschouw de wond als het startpunt van iets dat in ontwikkeling is, een alchemisch proces waarin je die wond langzaam en geduldig in goud verandert.

Je staat aan het begin van een nieuwe cyclus. Straks zul jij ook weer stralen. Ga op zoek naar jezelf en naar een andere kijk op schoonheid en perfectie. Ga op weg, ga op ontdekking uit, ga het uitproberen. Dit boek is een uitnodiging om kennis te maken met deze eeuwenoude kunst, en in contact te komen met de genezende kracht van kintsugi.

Bekijk en verzorg je wonden, zet je
breuklijnen om in krachtlijnen en de
scherven van je leven in vreugde-
kreten!

De legende van de gebroken vaas

De legende wil dat een beroemde theemeester van de keizer van Japan, Sen no Rikyu (1522-1591), te gast was bij een diner en dat de gastheer hem als eerbetoon een heel oude en zeer kostbare Chinese vaas schonk. Maar de theemeester gunde de vaas geen blik waardig en had slechts bewondering voor het landschap en een zachtjes in de wind wiegende tak. Na zijn vertrek gooide de gastheer de vaas uit woede en frustratie aan diggelen. Zijn vrienden raapten de scherven bijeen en lijmde de vaas volgens de kunst van kintsugi. Toen Sen no Rikyu bij zijn volgende bezoek de vaas weer zag, met zijn lichtgevende gouden barsten, riep hij bewonderend: 'O, nu is hij prachtig!'

